

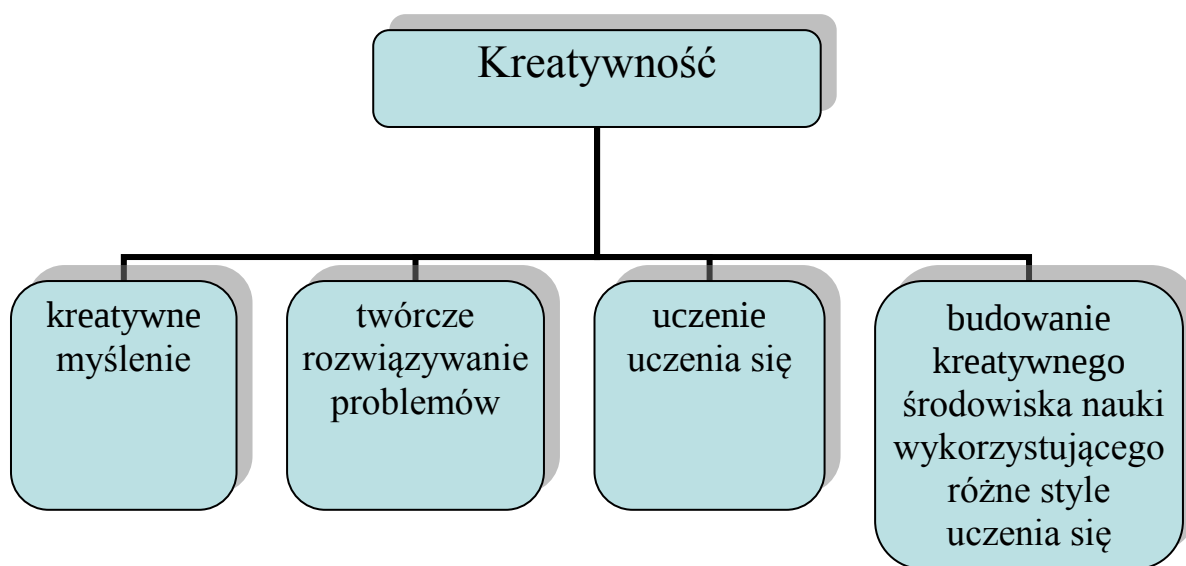
Iwona Fechner-Sędzicka

Kreatywny nauczyciel i twórczy uczeń a indywidualizacja pracy z uczniami.

Kreatywność – zrobienie czegoś nowego z czegoś starego, zrobienie czegoś z niczego

---

Kreatywny nauczyciel

- ✓ Bądź otwarty na nowe pomysły, za wszelką cenę uciekaj od rutyny.
- ✓ Szukaj połączeń - wszędzie tam, gdzie to tylko jest możliwe dokładaj i wykorzystuj własne zainteresowania, pasję, zdolności.
- ✓ Pielęgnuj swoje pomysły, nie pozwalaj im umierać, twórz z nich coś wartościowego i użytecznego, zachęcaj do tego samego swoich uczniów.
- ✓ Szukaj czasu dla kreatywności, stymuluj kreatywność swoją i uczniów – zastosuj np. „5 - 10 minut dla kreatywności na każdej lekcji”

1

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- ✓ Doceniaj wartość pracy zespołowej – pracuj w zespołach i pozwalaj uczniom uczyć się od siebie nawzajem – praca zespołowa jest katalizatorem kreatywności.
- ✓ Pozwalaj uczniom podejmować ryzyko, zachęcaj do eksperymentowania, przyzwalaj na popełnianie błędów.
- ✓ Nie chodź do szkoły z gotowym status quo – poszukuj i zachęcaj do poszukiwania.
- ✓ Promuj swoich uczniów – pozwalaj i zachęcaj do pokazywania ich osiągnięć rówieśnikom, rodzicom.
- ✓ Chcesz aby Twoi uczniowie byli kreatywni? Pokaż im, jak to się robi!

Od czego zacząć?

1. Uwierz w to, że jesteś kreatywny.
  2. Szukaj pomysłów, baw się nimi.
  3. Wykazuj poczucie humoru.
  4. Daj sobie przyzwolenie na błędy.
  5. Patrz na wszystko z różnych perspektyw.
  6. Dostrzegaj rzeczy na pozór mało istotne, doceniaj szczegóły, bądź ciekawy.
  7. Uciekaj od rutyny, schematów, utartych kanonów.
  8. Obserwuj uważnie – oglądaj, słuchaj, odczuwaj.
  9. Poszukuj różnych rozwiązań.
  10. Sprawdzaj i weryfikuj swoje przekonania, doświadczenia.
  11. Bądź oryginalny, otwarty, elastyczny w myśleniu i działaniu.
  12. Bądź pełnym pasji optymistą – kreatywność jest pochodną optymizmu.
-

Pytania – proste i niesamowite narzędzie wyzwiania kreatywnego myślenia.

Zdawaj uczniom jak najczęściej pytania otwarte, zachęcaj do kreatywnych odpowiedzi.

Co?

Co sądzicie na ten temat? Co chcemy osiągnąć? Co powinniśmy sprawdzić? Co na ten temat wiemy? Co z tego wynika? Co jeszcze powinniśmy sprawdzić? Co możemy tu zmienić? Co nam da ta zmiana? Co już udało się nam ustalić? Co o tym sądzisz?

Jak?, Jakie?

Jak to można wyjaśnić, udowodnić, sprawdzić? Jakie mamy możliwości? Jakie działania możemy podjąć? Jakie wnioski z tego wyciągniemy? Jak wykorzystamy w praktyce to, co zrobiliśmy na zajęciach? Jak możemy to sprawdzić? Jakie macie pomysły na ...? Jakie pytania warto jeszcze zadać?

Czym?, Czego?, Dlaczego?

Czego jeszcze nie wiemy? Czym to się różni od ....? Dlaczego tak się dzieje?

Badania - myśl i działaj jak badacz, zachęcaj uczniów do wchodzenia w rolę badacza

---

Stosuj proste instrukcje:

Przyjrzyj się ... Zaobserwuj ... Podaj ... Sporządź ... Wymyśl ... Wybierz ...

Przeprowadź ... Stwórz ... Zamień .... Opracuj ...

Przeanalizuj ... Sprawdź, czy ... Potwierdź .... Zweryfikuj ...

Indywidualizacja. Czego potrzebują uczniowie aby odnieść sukces?

- 1) **dostrzeżenia** ich wyjątkowości i **identyfikacji** ich zdolności,
- 2) systemowego, zaplanowanego **wspierania** i **rozwijania** ich możliwości, potencjału, w oparciu o mocne strony, bez skupiania się na słabościach,
- 3) **pomocy** psychologiczno-pedagogicznej,
- 4) **akceptacji** nieharmonijnego rozwoju np. poprzez zgodę na niskie oceny i pomoc w zaliczeniu podstawy programowej z przedmiotów, które sprawiają im trudność,

- 5) **nowych strategii nauczania:** metod, form, organizacji kształcenia np. układania bardziej elastycznego planu lekcji, systemu oceniania dostosowanego do możliwości i potrzeb konkretnego ucznia,
- 6) **kompetentnego, zaangażowanego, akceptującego nauczyciela**, który ma dla ucznia zdolnego czas i wiarę w to, że uczeń może osiągnąć sukces,
- 7) **współpracy szkoły z innymi podmiotami** na rzecz rozwijania ich potencjału

---

Przykłady dobrych praktyk, z których warto korzystać

A) W obszarze motywacji:

1. Cały proces dydaktyczny opieraj na mocnych stronach uczniów.
2. Systematycznie stymuluj wszystkie zmysły i rozwijaj wszystkie rodzaje inteligencji.
3. Wskazuj do czego wiedza jest przydatna w życiu, odwołuj się do przykładów.
4. Doceniaj każdy sukces ucznia – nawet ten najdrobniejszy.
5. Buduj poczucie wartości u uczniów, używaj komunikatów: Możesz to zrobić. Poradzisz sobie. Dasz radę.

B) w zakresie prostych, skutecznych, codziennych działań:

1. Czasem warto wejść do klasy i powiedzieć po prostu *„Dziś wszyscy na dobry początek dostają ode mnie 5. To, czy ją utrzymacie zależeć będzie wyłącznie od Was.*
2. Dobrze jest nie skupiać się na niestarannościach i niedociągnięciach w pracy ucznia, a docenić za wysiłek, jaki w nią włożył.
3. Systematyczne powtarzanie sprzyja zapamiętywaniu – powtarzaj z uczniami materiał, zwracaj ich uwagę na treści ważne i drugorzędne, pokaż im różne techniki zapamiętywania, niech wybiorą te, które dla nich są najbardziej skuteczne.
4. Określaj wspólnie z uczniami cele – te bliższe i dalsze, pomóż im planować naukę.
5. Świadomie dobieraj metody do stylu uczenia się Twoich uczniów.

6. Stosuj różne formy prac klasowych uwzględniając trudności ucznia – pozwalaj uczniom zaliczać materiał ustnie, jeśli preferują tę formę wypowiedzi.
7. Stosuj różne formy sprawdzianów: teksty zdań niedokończonych, uzupełnianie luk, testy wyboru, twórcze pisanie, pracę z tekstem źródłowym, ...
8. Przed i po przerobieniu każdego działu jasno określ co jest w nim najważniejsze, co na pewno każdy uczeń powinien umieć.
9. Nie koncentruj się nadmiernie na wiedzy, sprawdzaj również umiejętności ucznia, w konstrukcji poleceń używaj zwrotów: Sprawdź, czy..., Uruchom ..., Przekonaj nas, że..., Udowodnij, że ..., Zastosuj ..., Porównaj ..., Dokonaj oceny...
10. Na lekcjach jak najczęściej pozwalaj uczniom pracować w grupach i realizować różne projekty.
11. Planuj różne rodzaje prac domowych do tego samego tematu – pozostaw uczniom wybór.
12. Przygotuj ucznia do samodzielnej pracy z tekstem, przygotuj dla niego pytania pomocnicze i zachęć do korzystania z nich, naucz go szukać informacji najważniejszych, pokaż, w jaki sposób może je zaznaczać w tekście (zakreślacz, margines, pętla, itp.) i robić krótkie notatki (graficzne, strumieniowe, punktowe, słowa kluczowe. itp)
13. Zawsze zapowiadaj prace klasowe odpowiednio wcześniej, tak aby każdy miał wystarczającą ilość czasu na przygotowanie się do nich. Służ dodatkową pomocą w przygotowaniach, jeśli uczniowie o nią poproszą. Dostarczaj informacji, objaśnień, wskazówek, podsuwaj pytania pomocnicze.
14. Duże klasówki pozwalaj zaliczać etapami – niektórym uczniom łatwiej jest uczyć się fragmentami – pozwól im na to.
15. Koncentruj ucznia na zadaniu, jakie ma do wykonania a nie na ocenianiu.
16. Stosuj krótkie polecenia. Sprawdzaj czy uczeń rozumie, co ma zrobić.
17. Dokładnie zapoznaj uczniów z kryteriami oceniania, sprawdź, czy je rozumieją.
18. Na lekcjach i w pracach domowych stosuj ćwiczenia praktyczne, działaniowe.

19. Pozwalaj uczniom doświadczać, dziwić się, odkrywać wiedzę i popełniać błędy bez konsekwencji oceny.

Strategie, o których warto pamiętać

Akceleracja - przyspieszanie nauki to szybsze opanowanie przez ucznia materiału nauczania w tempie, które dostosowane jest do jego potrzeb i możliwości. Duże znaczenie ma tu samodzielna praca ucznia, dostosowanie zakresu i poziomu trudności materiału do jego możliwości, stylu i tempa uczenia się. Różnicowanie zakresu i stopnia trudności zadań, rozwiązywanych problemów sprzyja poszerzaniu wiedzy i przyspieszeniu rozwoju. Z przyspieszaniem nauczania wiąże się również wcześniejsze podejmowanie nauki w szkole. Bardzo ważne jest w tym przypadku wszechstronne badanie i poznanie dziecka, aby nie popełnić błędu, którego negatywne konsekwencje ponosi uczeń, jego rodzice a także szkoła.

Niedojrzałość emocjonalna, społeczna, trudności z zaadaptowaniem do warunków szkolnych, brak samodzielności i specyficzne potrzeby młodszego zdolnego ucznia są częstą przyczyną jego późniejszych niepowodzeń edukacyjnych, których próby eliminowania kończą się zwykle skupianiem na trudnościach i problemach zamiast na rozwijaniu potencjału.

Wzbogacanie – odnosi się do rozszerzenia treści programu nauczania poza to, co jest zwykle w nim uwzględnione i / lub pogłębiania wiedzy, sprawia, że uczeń pracuje bardziej szczegółowo i wykorzystuje w pracy szerszy zakres tematyczny. Wzbogacanie może obejmować np.: prowadzenie własnych badań, działania zaplanowane w ramach współpracy z tutorem lub mentorem, zadania projektowe itd.

Wzbogacanie pozwala uczniom” podejmować dodatkowe działania „poza” a nie „zamiast”.

Grupowanie - polega na tworzeniu grup uczniów na podstawie rodzaju/poziomu zdolności i umiejętności, ułatwia indywidualizację, stwarza możliwość interakcji z innymi.

Grupowanie jest jedną ze strategii pomocnych w pracy z uczniem zdolnym. Nie zawsze jednak praca musi odbywać się w grupach. Uczniowie czasami wolą i chcą pracować samodzielnie – należy im na to pozwolić i tworzyć warunki do samodzielnego uczenia się.

